

UVODNA BILJEŠKA UZ RASPRAVU
ALBERTA BAZALE »KAČIĆEVA
"ELEMENTA PERIPATHETICA"«

Ova u Bazalinoj ostavštini sačuvana rasprava, potpisana njegovom rukom i označena datumom 8. XII. 1907. nije dosada nigdje tiskana. Vrijedna je pak i značajna iz dva razloga:

a) Vidljivo je da se zadatak njegova učitelja Franje Markovića da bi valjalo prvenstveno istraživati našu filozofsku baštinu, počeo početkom našeg stoljeća i ostvarivati. Iz fototiska Markovićeve rasprave, koja je dana našim čitateljima u prvom dvobroju ovoga filozofsko-povijesnoga polugodišnjaka, jasno su vidljivi prvotni okviri tih zadataka, pa je Bazala i u svojoj habilitacionoj radnji o Maruliću, a i u ovoj radnji očito slijedio tu učiteljevu ideju. Prihvatio je zadatak da se istraži bogati prilog koji su naši pređi dali u evropskim filozofskim dijalogima.

b) Ova je rasprava povezana i s drugim životnim zadatkom Bazalinim koji je prelazio vidike Markovića, koji je smatrao da je dovoljno prenositi na nova pokoljenja sistematski jasno izložen uvodno filozofski sustav misli. Bazala je u mnogim teorijskim raspravama toga vremena već tada sebi postavljao zadatak — koji će pokušati ostvarivati čitavog života — da u osebnim varijantama naših priloga u toj borbi mišljenja renesansnog i postrenesansnog novolatinskog univerzalizma traži specifične elemente, koji bi mogli biti putokazi u traženju izvora našega filozofskoga stvaralaštva. Ideja jednoga od njegovih neposrednih učitelja W. Wundta, koji smatra da svi značajni prilozi svjetske filozofske misli nose specifična obilježja duha naroda iz kojega su proizašli (on navodi engleski, njemački, francuski i talijanski) — postala je i Bazalina ideja. Drugi njegov učitelj iz klasičke evropske filozofije F. G. Fichte također naglašava da svako vrijedno kulturno djelo nosi oznake svoga stvaraoaca, a on u rodnom izvorištu, a to je njegov narod, nalazi tu svoju originalnost a time i osebnju svijest.

Oba istraživačka zadatka ima u vidu Bazala pišući ovu raspravu. Što su se aspekti povijesnoga vrednovanja u ovih 7 decenija stubo-

kom izmijenili ne će moći odbijati one čitaoce ove rasprave — a to će biti prvenstveno povjesničari — kojima je znano kako se vrijednosni kategorijalni povijesni aspekti u ovom našem stoljeću izmijenije.

Smatramo da valja završene a neobjavljene rukopise ovakova sadržaja našim kulturnopovijesnim istraživačima prezentirati.

Urednik

Aus der 1907 geschriebenen Abhandlung Bazalas über Kačićs Werk »Elementa peripathetica« ist ersichtlich, daß schon Anfang des 20. Jahrhunderts die von Bazalas Lehrer Franjo Marković angefangene Erforschung des kroatischen philosophischen Erbes fortgesetzt wurde.

Diese Abhandlung zeigt, daß Bazala die von Marković gestellte Aufgabe der geschichtlichen Erforschung erweiterte, da er unter Einfluß seiner Lehrer W. Wundt und F. G. Fichte versuchte, bei unseren Denkern die fundamentale Quelle ihrer eigenartigen Gedanken zu untersuchen. Dank seinen Untersuchungen fand er bei vielen kroatischen Denkern Elemente der Metalogizität und Voluntarismus, die auch er zu seinen philosophischen Ansichten zählte.